

ΕΤΕΡΩΝΥΜΑ

Γράφει ο Κώστας Καραμάρκος → <http://endeaneos.blogspot.com.au>

Frank Furedi. Ερμηνεύοντας μερικώς τα αδιέξοδα της Δύσης...

Για τον Frank Furedi, τον τριτοκιστικής προέλευσης καθηγητή κοινωνιολογίας του Πανεπιστημίου Kent της Βρετανίας, που σε τακτικά χρονικά διαστήματα κοινοποιεί τις απόψεις του σε ένα ευρύτερο κοινό μέσα από το αριστερό διαδικτυακό ιστότοπο spiked-online.com, έχω ξαναγράψει...

Αφορμή για τη σημερινή ανάρτηση και επιστροφή στη σκέψη του Furedi, είναι μια πρόσφατη ομιλία του σε μια φιλοσοφική γιορτή στη Modena της Ιταλίας, σχετικά με το πώς επιδρά στην εποχή μας ο φόβος, η τύχη και η φιλοσοφία στις Δυτικές κοινωνίες, αλλά και στο χώρο των ριζοσπαστικών κινημάτων και της πολιτισμικής Αριστεράς.

Η άποψη του Furedi για το πώς αντιλαμβανόμαστε το φόβο σήμερα ερμηνεύει εν μέρει και την εθνική μας κατάθλιψη, αν και στην περίπτωσή μας, οι φοβίες αυτής της περιόδου ανάγονται πρωτίστως στα αντικειμενικά μας αδιέξοδα, στα οικονομικά, στα κοινωνικά, στα πολιτισμικά, στα πολιτικά μας αδιέξοδα ...

Στην εποχή της αρχαιότητας, στην εποχή της Αναγέννησης, στην περίοδο του Διαφωτισμού, ακόμη και μέχρι πριν από λίγες δεκαετίες υποστηρίζει ο Furedi, υπήρχε πίστη στη βούληση των ανθρώπων, αλλά και στις δυνατότητές τους, είτε μέσω της συνδρομής των Θεών, είτε μέσω αξιών, είτε μέσω της τεχνολογικής προόδου, είτε μέσω της λογικής,

είτε μέσω της συμμετοχής τους στη δημόσια σφαίρα, υπήρχε πίστη στις δυνατότητες των ανθρώπων να αλλάξουν αυτοί προς το καλύτερο τις ζωές τους και τον κόσμο τους.

Στις μέρες μας, τα προβλήματα που συνδέονται με το ρίσκο και την αβεβαιότητα, αυτές τις διαχρονικές σταθερές της ανθρώπινης ζωής, αυτά τα προβλήματα μεγιστοποιούνται και γίνονται υπαρξιακές απειλές, γίνονται αδιέξοδα, γίνονται στασιμότητα. Αυτό συμβαίνει γιατί «αντιμετωπίζονται» περισσότερο με το φαντασιακό μας, λόγω της ύπαρξης μιας γενικότερης κουλτούρας προληπτικής προφύλαξης και, λιγότερο με τη λογική μας.

Τα παραδείγματα είναι πολλά. Η δραματοποιημένη πρόβλεψη του καιρού, ο ίδιος των χοίρων, ο ίδιος των πτηνών, η πφαιστειακή σκόνη της Ισλανδίας που ακινητοποίησε πρόσφατα για μέρες την αεροπορική σύνδεση του βορείου ημισφαιρίου, ο ίδιος της χιλιετίας για τους πλεκτρονικούς υπολογιστές (τον θυμάστε;), ο κίνδυνος τρομοκρατικών επιθέσεων, δεν αντιμετωπίζονται με μια αλπιθινή και ορθολογική εκτίμηση του ρίσκου, αλλά με τη φαντασιακή υιοθέτηση του σεναρίου του χειρότερου δυνατού αποτελέσματος...

Έτσι, δημιουργούμε έναν πολιτισμό επιφυλακτικότητας, δημιουργούμε μια στάση ζωής που αντί να μας οδηγεί στη δράση για τη βελτίωση των πραγμάτων, απλά μας κάνει να αποδεχόμαστε τα πράγματα,

ματα έτοι ως έχουν, ή μας κάνει να εναποθέτουμε τη διαχείριση και την ερμηνεία των αβεβαιοτήτων και των φόβων μας σε θεωρίες συνωμοσίας, σε απόμακρα και κρυφά κέντρα αποφάσεων, πέρα από τη δημόσια σφαίρα, μακριά από την κοινή πηγή ατομική προσπάθεια των πολιτών...

Αυτή η κρίση του αιτιατού, όπως την ονομάζει ο Frank Furedi, αυτή η υπονόμευση της γνώσης και της λογικής σε ό,τι αφορά την ορθολογική, τη λογική εκτίμηση του ρίσκου και την αβεβαιότητας, αυτή είναι που εμφανίζει τα γεγονότα του κόσμου μας ως τυχαία, ως αποσαματικά, ως οντολογικά επικίνδυνα, επηρεάζοντας σημαντικά με αυτόν τον τρόπο τη δυνατότητα των ανθρώπων και των κοινωνιών να κατανοήσουν, αλλά και να αλλάξουν τον κόσμο.

Σε αυτήν την αδιέξοδη θεώρηση, σύμφωνα με το Frank Furedi, έχουν εγκλωβιστεί σήμερα και τα ριζοσπαστικά κινήματα αλλά και η πολιτισμική Αριστερά της Δύσης.

Όμως, αναρωτιέται ο στοχαστής...

Μη έχοντας όμως ένα «χώρο» για την «ελεύθερη» άσκηση των πρωτοβουλιών μας, χωρίς ελεύθερη βούληση, χωρίς ελευθερίες επιπρεσμού του μέλλοντος, σε αυτήν την κουλτούρα προληπτικής προφύλαξης όπου ζούμε, πώς μπορούν οι άνθρωποι να είναι τελικά υπεύθυνοι για τις πράξεις τους;